

Oksapmin

Nicole Hedblom, Hampus Lane, Åke Wettergren

Oksapmin är ett trans-nya guineanskt språk som talas av ungefär 8000 personer på Nya Guinea. Deras räkneord är samma ord som på olika kroppsdelar. Nedan följer ett antal aritmetiska likheter på oksapmin. Teknet ə är en vokal, ett så kallat schwa.

1. $\text{tipun} + \text{ləwatipun} = 3$
2. $\text{bumlip} \cdot \text{xətəət} = 15$
3. $\text{xədəp} + \text{gwel} = 17$
4. $\text{tuwət} + \text{tuwət tən} = \text{nat} + \text{nat tən} = 28$
5. $\text{bes tən} - \text{nat tən} = 5$
6. $\text{armun} + \text{kat} = 18$
7. $\text{ləwatipun} \cdot \text{kat} = \text{armun tən}$
8. $\text{ləwatipun} + \text{kin} = \text{kin tən}$
9. $\text{xətəət} + \text{tuwət} = \text{lum}$
10. $\text{lum} \cdot \text{ləwatipun} = \text{bes} + \text{bes tən}$
11. $\text{xətlip} < \text{xətəət}$

a) Para ihop kroppsdelarna nedan med sina översättningar till oksapmin:

Armbåge, Axel, Handled, Långfinger, Näsa, Pekfinger, Öga
armun, bumlip, kat, kin,ləwatipun, lum, xədəp

b) Skriv räkneorden för 1 till 22 på oksapmin.

Med de regler ni har upptäckt hittills kan likheten nedas tyckas vara inkorrekt. Men faktum är att den också stämmer!

12. $\text{tipun tən} + \text{tipun} = \text{ləwatipun tən}$

c) Skriv så många fler räkneord du kan lista ut på oksapmin.

Högvalyrianska

Hampus Lane, Åke Wettergen

Högvalyrianska är ett konstruerat språk som skapades av David J. Peterson för TV-serien *Game of Thrones*, filmatiseringen av George R.R. Martins bokserie *A Song of Ice and Fire*. Det har än så länge inga modersmålstalare :(Tecknet $\bar{\quad}$ markerar lång vokal. \tilde{n} är en konsonant, så kallad palatal nasal. Nedan ges några meningar på högvalyrianska och deras svenska översättningar:

1. <i>Valar morghūlis.</i>	Alla män dör.
2. <i>Valari sēni.</i>	Vi dödar alla män.
3. <i>Muñun riñi issi.</i>	Några mödrar är döttrar.
4. <i>Zokli sōne jaelzi.</i>	Vargar vill ha snö.
5. <i>Morghūljan.</i>	Jag dör.
6. <i>Vali sēnā.</i>	Du dödar män.
7. <i>Zoklo sōne jaelāt.</i>	Ni vill ha vargens snö.
8. <i>Zokla muñaro riñari sēnas.</i>	Vargen dödar föräldrarnas (alla) barn.
9. <i>Zokluni jaeli.</i>	Vi vill ha en vargflock.
10. <i>Riña jēdari epas.</i>	Dottern ber om ett år.
11. <i>Jēdar riñi sēnis.</i>	Året dödar döttrar.
12. <i>Muña sōnuni jaelza.</i>	Modern vill ha lite snö.
13. <i>Riñun valoti zokle epis.</i>	Några döttrar ber om männens varg.
14. <i>Zoklo muña morghūljas.</i>	Vargens mor dör.

(a) Översätt till svenska:

15. *Vala riñari sēnas*
16. *Muñi valuni sēnis*
17. *Zokluno sōne jaelan*
18. *Sōnar jēde issi*

(b) Översätt till högvalyrianska:

19. Du dör.
20. Döttrarna vill ha vargar.
21. Alla Männens (alla) barn ber om vargarnas snö.

Matsés

Hampus Lane, Åke Wettergren

Matsés är ett panoanskt språk som talas av 2200 människor i Peru och Brasilien. Nedan följer ett antal meningar på matsés och deras översättningar till svenska.

1.	<i>kwírín</i>	Att sjunga
2.	<i>kwírín</i>	Att klaga på
3.	<i>tsúwapánodác</i>	Hen kommer kanske värma mig
4.	<i>tsuwápanódac</i>	Hen kommer kanske missa mig
5.	<i>bişónkjan</i>	Att börja prata lite grann
6.	<i>onképanódac</i>	Hen kommer kanske att prata med mig
7.	<i>uşkásmajndá</i>	Var inte vaken!
8.	<i>májsed</i>	Att besöka huvudet
9.	<i>pójsedénda</i>	Besök inte magen!
10.	<i>tsjúşkasmá</i>	Rumpan är vaken
11.	<i>pówşkasmáwnda</i>	Magen var vaken för länge sen
12.	<i>tádan</i>	Att börja glidflyga
13.	<i>tsúwan</i>	Att börja värma
14.	<i>otádendá</i>	Fastna inte!
15.	<i>masé</i>	Att genomborra huvudet
16.	<i>cwisjónda</i>	Genomborra käken för länge sen

a) Översätt följande meningar till svenska. Om det finns flera möjliga översättningar, skriv alla:

17. *sénda*
18. *biştfúwa*
19. *isédpanódac*
20. *potád*
21. *pótad*

b) Översätt följande meningar till matsés. Om ordet på matsés har en ytterligare betydelse på svenska, ange den:

22. Att sjunga lite grann
23. Att fastna med käken
24. Huvudet är vaket

Maori

Mauritz Larsson

Maori (också stavat maaori eller māori) är ett polynesiskt språk som talas av ursprungsbefolkningen på Nya Zeeland, och är besläktat med bland annat hawaiianska och på längre håll även malagassiska, som talas på Madagaskar. Det används till viss grad av över 150 000 personer, varav 50 000 med goda kunskaper. Nedan följer ett antal meningar på maori, samt deras översättningar till svenska, dock i en annan ordning!

1. <i>I inumia te wai e ia.</i>	a. De sprang.
2. <i>I inu ia i te kapu wai.</i>	b. Hata har skurit köttet.
3. <i>I oma raatou.</i>	c. Havet är fortfarande stilla.
4. <i>I patu a Rewi i te kurii.</i>	d. Hen drack en kopp vatten.
5. <i>I patua te kurii e Rewi.</i>	e. Hen har sprungit.
6. <i>Kei te hii ika tonu a Tane.</i>	f. Hunden slogs av Rewi.
7. <i>Kei te kai te kurii i raro i te teepu.</i>	g. Hunden springer (in) under stolen.
8. <i>Kei te marino tonu te moana.</i>	h. Hunden äter under bordet.
9. <i>Kei te oma te kurii ki raro i te tuuru.</i>	i. Hästarna har tagits till marknaden.
10. <i>Kei te patu te tama i te taramu.</i>	j. Pojken slår på trumman.
11. <i>Kua mauria ngaa hooiho ki te maakete.</i>	k. Rewi slog hunden.
12. <i>Kua oma ia.</i>	l. Tane fiskar fortfarande.
13. <i>Kua tapahi a Hata i te miiti.</i>	m. Vattnet dracks av henom.

a) Para ihop de maoriska meningarna med sina korrekta översättningar.

b) Nedan ges ytterligare några meningar på maori. Översätt dem till svenska!

14. *Kua hii ika raatou i te moana.*
15. *I kainga te ika e te kurii.*
16. *Kei te mau raatou i ngaa kapu ki te teepu.*
17. *Kei te oma tonu ngaa kurii.*
18. *Kua patu te tama i a ia.*

c) Översätt till maori. Till din hjälp får du *kura* - skola, *kereruu* - duva och *arawhiti* - bro

19. Hunden är lugn.
20. Rewi tog henom till stolen.
21. Fiskarna har ätits av Tane.
22. Hen sprang till skolan.
23. Duvorna äter henom under bron.